

Wirtualizacja rynku oraz praca w rozproszonych zespołach to najważniejsze obszary dla rozwoju rynku pracy

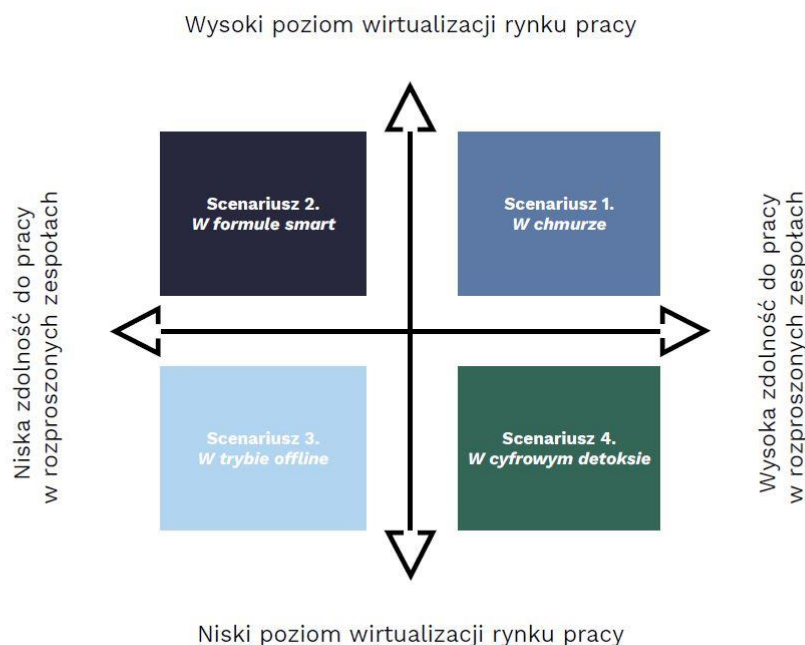
Jak wynika z najnowszego raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego, największy wpływ na rozwój rynku pracy w perspektywie do 2035 r. będą miały czynniki technologiczne (średnia arytmetyczna 5,83) oraz polityczne (5,48). Nieco niższą ocenę (5,32) otrzymały czynniki prawne oraz czynniki ekonomiczne (5,13), a najniższą średnią ocenę w odniesieniu do wpływu danej grupy czynników na rynek pracy w przyszłości – czynniki ekologiczne (4,84), wartości (5,07) oraz czynniki społeczne (5,09). Z kolei wśród czynników najtrudniejszych do przewidzenia znalazły się polityczne (3,93) oraz prawne (3,80). Za nieco mniej niepewne w kontekście rozwoju rynku pracy w perspektywie do 2035 r. uznano czynniki społeczne (3,71) oraz ekonomiczne (3,70). Siłami napędowymi rynku pracy w perspektywie do 2035 r. będą poziom wirtualizacji rynku pracy oraz zdolność do pracy w rozproszonych zespołach. W oparciu o te czynniki sformułowano 4 scenariusze rozwoju rynku pracy oraz profile pracowników o pożądanych kompetencjach, które znalazły się w raporcie PIE „Foresight kompetencji przyszłości”.

Z przeprowadzonego przez nas badania wynika, że najważniejsze z perspektywy przyszłości rynku pracy są czynniki technologiczne, takie jak poziom cyfryzacji przedsiębiorstw, poziom automatyzacji pracy, stopień wirtualizacji rynku pracy czy poziom rozwoju robotyzacji w usługach. Istotnym czynnikiem jest też stopień innowacyjności przedsiębiorstw, który jest w znacznym stopniu zależny od powyższych czynników technologicznych. Natomiast największą niepewnością odznaczają się poziom wirtualizacji rynku pracy oraz umiejętność pracy w rozproszonych zespołach. Może to wynikać z jednej strony z nadziei, że po ustaniu pandemii powszechna wirtualizacja nie będzie konieczna, z drugiej niepewność wirtualizacji rynku pracy może wynikać z obaw, że nie wszystkie przedsiębiorstwa będą w stanie zapewnić odpowiednie wsparcie techniczne umożliwiające wirtualizację. W związku z tym znaczenia nabiera umiejętność działania w sytuacji niepewności, która wpływa na zapotrzebowanie na różne kompetencje poznawcze, w tym umiejętności znajdowania głębszego znaczenia i sensu zjawisk, kreatywnego myślenia, szybkiej reakcji na zmiany oraz umiejętności analizy i oceny ryzyka – mówi Katarzyna Dębowska, szefowa zespołu foresightu gospodarczego w Polskim Instytucie Ekonomicznym.

4 scenariusze rozwoju rynku pracy

W oparciu o zidentyfikowane czynniki zaproponowano 4 scenariusze rozwoju rynku pracy.

Wykres 10. Osie scenariuszy oraz nazwy scenariuszy rozwoju rynku pracy

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie wyników badania.

Scenariusz „W chmurze” zakłada wysoki poziom wirtualizacji rynku pracy oraz wysoką zdolność do pracy w rozproszonych zespołach. W tym przypadku technologie wirtualne przyczynią się do zwiększenia mobilności zawodowej oraz umożliwią niemal nieograniczony dostęp do danych w czasie i przestrzeni. W tym wariancie kluczowe okażą się zaawansowane kompetencje cyfrowe, transformatywne, umiejętność działania w sytuacji niepewności oraz kompetencje społeczne takie jak kreatywność i umiejętność pracy w grupie.

W scenariuszu „Smart” zakłada się wysoki poziom wirtualizacji rynku pracy oraz niską zdolność do pracy w rozproszonych zespołach. Dzięki połączeniu kompetencji ludzi i maszyn model rynku pracy będzie zmierzał w kierunku hybrydowego, a współpraca z zaawansowanymi maszynami i systemami algorytmicznymi będzie wymagać przede wszystkim kompetencji technicznych i cyfrowych, ale także zdolności do myślenia systemowego, kreatywności oraz umiejętności współpracy.

W scenariuszu „Offline” mielibyśmy do czynienia z niskim poziomem wirtualizacji rynku pracy i niską zdolnością do pracy w rozproszonych zespołach. Wiązałoby się to ze spadkiem mobilności zawodowej, niższą innowacyjnością oraz ograniczoną współpracą z organizacjami zagranicznymi. Przełożyłoby się to na powrót do tradycyjnych form pracy, które wymagałyby branżowych kompetencji specjalistycznych, zdolności do brania odpowiedzialności za własne działania, kompetencji w zakresie wykorzystywania rozwiązań proekologicznych i prospołecznych, a także umiejętności odnalezienia się

w sytuacji niepewności oraz kompetencji społecznych związanych z umiejętnością pracy w zespołach stacjonarnych.

Z kolei w przypadku scenariusza „W cyfrowym detoksie” zakłada się niski poziom wirtualizacji rynku pracy oraz wysoki poziom umiejętności pracy w rozproszonych zespołach. Ten scenariusz niesie za sobą szereg negatywnych skutków dla rynku pracy. Powrót do świata analogowego sprawia, że pojawiają się luki kompetencyjne związane z koniecznością adaptacji pracowników o wysokich umiejętnościach cyfrowych do pracy w warunkach analogowych, a na znaczeniu zyskują kompetencje specjalistyczne oraz umiejętność pracy w stacjonarnych i rozproszonych zespołach. Istotną staje się także dbałość o równowagę między życiem zawodowym i prywatnym.

Czynniki polityczne i prawne zwiększają odczucie niepewności

Analizując uzyskane w poszczególnych grupach średnie arytmetyczne niepewności poszczególnych grup czynników można zauważyć, że najbardziej niepewne do przewidzenia czynniki znajdują się w grupie czynników politycznych (3,93) oraz prawnych (3,80). Za nieco mniej niepewne w kontekście rozwoju rynku pracy w perspektywie do 2035 r. uznano czynniki społeczne (3,71) oraz ekonomiczne (3,70). Z kolei za najłatwiejsze do przewidzenia i najbardziej pewne uznano czynniki odnoszące się do wartości (3,55), ekologiczne (3,47) oraz technologiczne (3,34).

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Kontakt dla mediów:

Ewa Balicka-Sawiak

Rzecznik Prasowy

T: +48 727 427 918

E: ewa.balicka@pie.net.pl